

Typisch Gronings in de MEER-dorpen

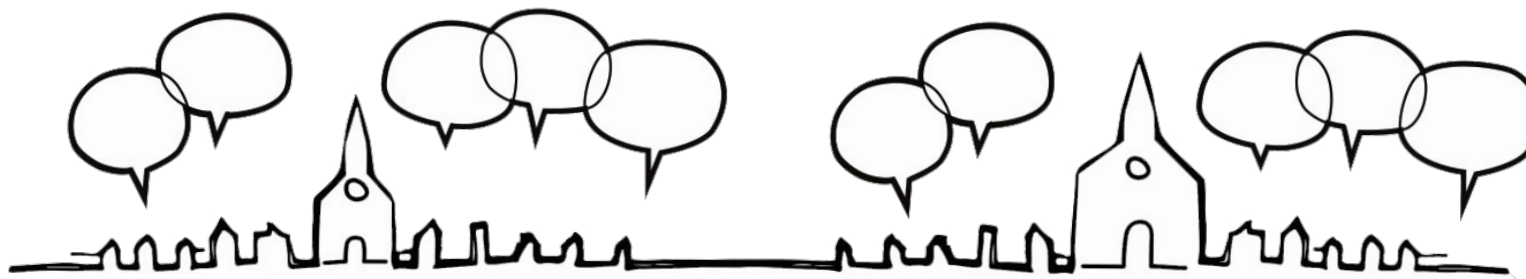

DE BUNDELING

juni 2020

INHOUD

INLEIDING	1
TYPISCH GRONINGS IN DE MEER-DORPEN	2
DE AANLEIDING	3
HOE HET WERKT	3
ACTIES EN PLANNING (EN WIJZIGING DAARVAN)	3
WIE DEDEDEN ERMEE?	5
HET RESULTAAT - IN HET KORT	5
HET VERVOLG	5
UITGEBREIDE RESULTATEN MET TOELICHTING	6
VIJF GEDEELDE WAARDEN	6
DE ANTWOORDEN PER GEREEDSCHAP	8
TOELICHTING METHODE TYPISCH GRONINGS	20
COLOFON	21

INLEIDING

Vanaf januari 2020 hebben we samen met de Belangenvereniging MEER-dorpen en de MEER-dorpers gewerkt aan het project Typisch Gronings in de MEER-dorpen. In dit document delen we de vondsten uit dit project.

Met het gereedschap zijn de waarden van de leefomgeving voor de MEER-dorpers verzameld. Daardoor ligt er nu een stevig verhaal voor iedereen die iets wil in dit gebied. Een verhaal over de kwaliteiten en de eigenschappen waar eventuele ontwikkelingen aan moeten voldoen om recht te doen aan de bewoners en deze plek. Op basis van kennis die nergens anders te vinden is dan bij de mensen die in dit gebied leven.

Het vervolg voor de Belangenvereniging is de stap naar de brede dorpsvisie, met gezamenlijke keuzes voor onderwerpen en actieplannen voor de ideeën die leven. Die stap wordt door de werkgroep dorpsvisie samen met de MEER-dorpers gezet na de zomer. Op een moment dat samenkomen weer op een veilige manier kan.

Vanaf deze plek willen we de MEER-dorpers, de Belangenvereniging MEER-dorpen en de werkgroep dorpsvisie bedanken voor de inzet en de samenwerking. Wij blikken met een goed gevoel terug op de inzet van de methode Typisch Gronings, en kijken zelf dankzij jullie ook met andere ogen naar de MEER-dorpen.

Deze nieuwe en rijkere blik wensen wij alle betrokkenen bij dit gebied toe. Lees en bekijk daarom deze bundeling en bekijk de MEER-dorpen zoals de MEER-dorpers dat doen.

Juni 2020,

TEAM TYPISCH GRONINGS

Maartje ter Veen (Studio MARCHA!),
Geir Eide (Ontwerpstation Loppersum) &
Maartje Kiep (Groninger Dorpen)

INFORMATIE

VAN DE BELANGENVERENIGING MEERDORPEN

vinden op decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/images/Slochteren/i82114.pdf

Het rapport 'Stad aan het water', ontwikkelingsstrategie Eemskanaalzone (waar deelgebied 4 deel van uitmaakt) is te vinden op www.meerdorpen.info. Ook op www.meerstad.eu/eemskanaalzone/ is meer info te vinden.

Dorpsvisie

Om onze dorpen heen is veel in ontwikkeling:

- Meerstad wordt steeds groter; er komt een nieuwe ontsluitingsweg van de stad naar Meerstad
- Het Middelberter Raamwerk wordt ontwikkeld
- Engelbert krijgt een nieuw schoolgebouw.

Redenen te over om als dorpen opnieuw te bepalen wat onze visie op deze ontwikkelingen is. Wat willen we als bewoners behouden, wat willen we veranderen? Welke invloed kunnen en willen we als bewoners hebben en hoe? We willen daarom met de MEER-dorpers een nieuwe dorpsvisie maken.

Een dorpsvisie is een plan dat voor en door bewoners in een dorp is ontwikkeld. Het gaat over alles dat volgens de bewoners met de leefbaarheid van het dorp te maken heeft over de termijn van ongeveer 5 tot 10 jaar. De huidige dorpsvisie stamt uit 2009 en is verouderd.

Om tot de inhoud van de nieuwe dorpsvisie te komen, hebben we het initiatief genomen en Typisch Gronings(*) benaderd.

Typisch Gronings is een werkmethode waarbij inwoners alle ruimte wordt gegeven om te vertellen wat het dorp tot jouw dorp maakt. Is het het zwembad, een historisch pand, je eigen voortuin of zijn het de paadjes langs de

rand van de weilanden waar je altijd met de hond loopt?

Onder begeleiding gaan wij als dorpsbewoners op zoek naar wat wij belangrijk vinden voor onze dorpen. Er is met de methode Typisch Gronings niet alleen ruimte voor gezamenlijk gedragen inzichten, maar ook ruimte voor specifieke ideeën. Met de bundeling van meningen, kansen, wensen en ideeën staan we sterker in de ontwikkelingen die rondom ons plaatsvinden. Zeker als de omgeving 'op de kop gaat' is het prettig en nuttig om goed te weten wat we in onze eigen leefomgeving waarderen.

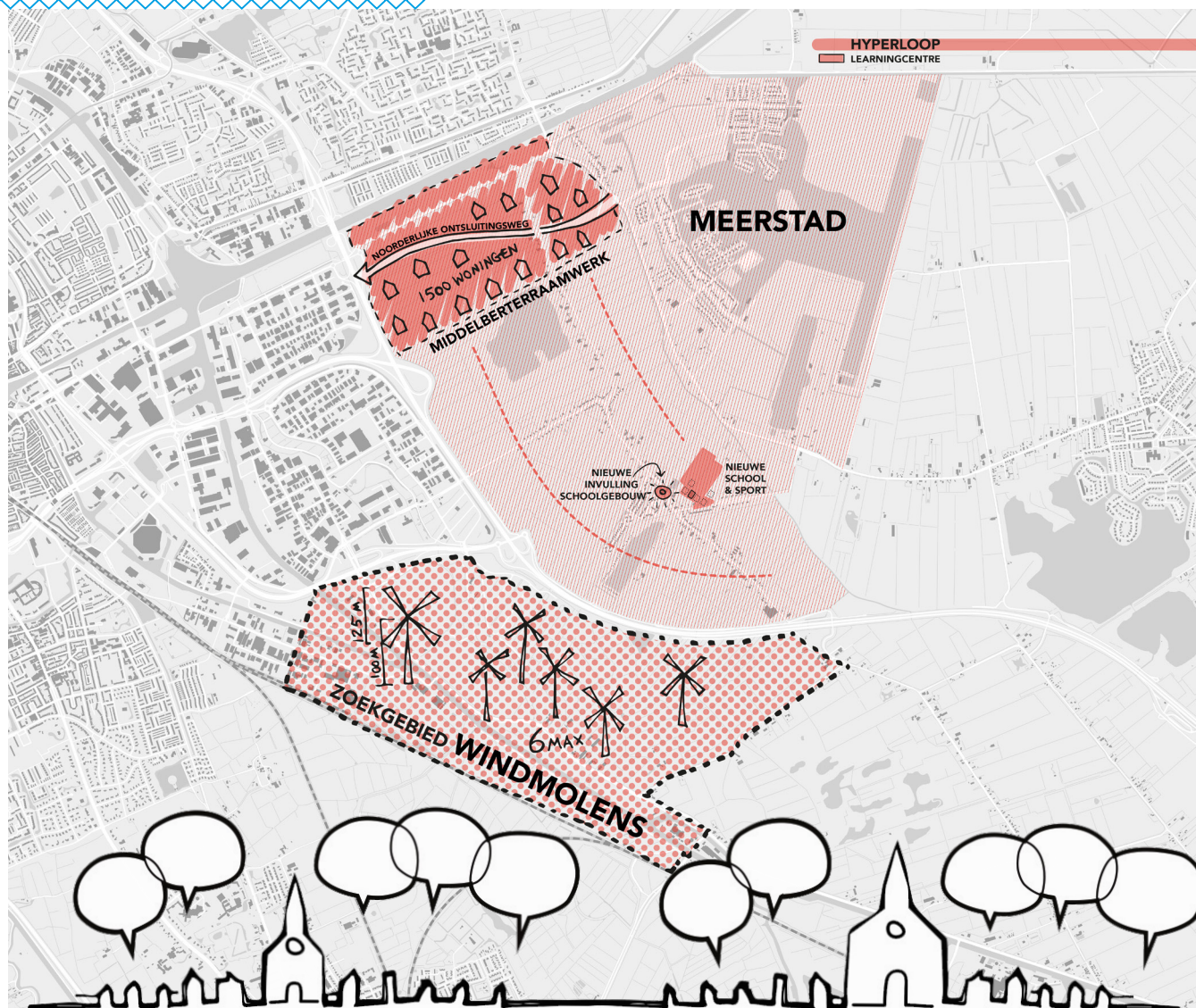
We willen in januari van start gaan met Typisch Gronings. Er zal een startbijeenkomst voor de bewoners van Middelbert / Euvelgunne worden georganiseerd en een voor Engelbert / Roodehaan.

Als we de definitieve data hebben ontvangt u van ons een uitnodiging in de bus. Wij hopen u te zien bij de startbijeenkomst! (*) Typisch Gronings is een werkmethode ontwikkeld door de Vereniging Groninger Dorpen, Studio MARCHA en Ontwerpstation Loppersum.

Verkenning windmolenpark Roodehaan/Stainkoel'n

Op 14 en 15 oktober waren er inloopbijeenkomsten voor omwonenden ter verkenning van het door de gemeente mogelijk aan te leggen windmolenpark Stainkoel'n/Roodehaan. Er was een grote opkomst en ook bestuurslid Lucien Katerberg woonde één van de avonden bij in de Engelstede.

Er waren vier tafels: Gemeentebeleid, Groninger Power, Natuur en Animatie en over hoe het eruit kan komen te zien.

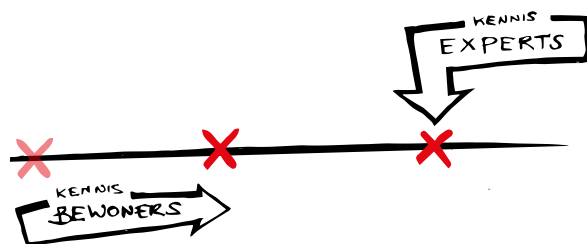
TYPISCH GRONINGS IN DE MEER-DORPEN

DE AANLEIDING

Een werkgroep van de Belangenvereniging MEER-dorpen (Middelbert, Engelbert, Euvelgunne en Roodehaan) is bezig om een nieuwe dorpsvisie te ontwikkelen. 'De vorige versie is van 2009, dus hoogste tijd voor een actuele', aldus de Belangenvereniging.

Ontwikkelingen genoeg rond en in MEER-dorpen: Meerstad, Het Middelberterraamwerk, de Noordelijke ontsluitingsweg, de nieuwe school en ontwikkelruimte voor windmolens. Daarom is er genoeg om over te praten en iets van te vinden voor de MEER-dorpers. Want: Wat willen de MEER-dorpers zelf? Met een divers en helder verhaal sta je samen sterker.

Typisch Gronings is bij uitstek een methode om de ideeën en wensen van dorpsgenoten op te halen. Omdat iedereen het gereedschap thuis in de eigen omgeving invult, komen er specifiekere antwoorden boven tafel en is het veilig om jouw eigen stem te laten horen. Natuurlijk worden hiermee generieke antwoorden opgehaald, de gedeelde waarden van de MEER-dorpers. Door het individuele meedoen worden de resultaten ook specifieker, soms kan één idee van een dorpsgenoot iets heel waardevols in beweging brengen.

HOE HET WERKT

'Typisch Gronings – gereedschap voor dorpen' is een instrument om meer regie te nemen over jouw leefomgeving. Het is een manier om de lokale kennis van de bewoners van een gebied op te delven. Deze kennis is anders dan de kennis van externe professionals en wordt vaak over het hoofd gezien. Met dit gereedschap komt deze kennis boven tafel. Om er dan vervolgens voor te zorgen dat deze ook op tafel ligt bij eventuele plannenmakerij.

De methode bestaat uit vrij te gebruiken gereedschap. Voor de MEER-dorpen is het gereedschap aangepast zodat het gereedschap beter aansloot op de MEER-dorpen en de ontwikkelingen in en rond het gebied.

Ieder huishouden kreeg het 'Typisch Groningse gereedschap' in huis. Het thuisdeel van het onderzoek duurde vier aaneengesloten weken, met elke week een eigen thema: jouw huis en erf, samenleven in het dorp, het dorp en het landschap. Deelnemers met e-mail ontvingen vóór elke week een herinneringsmail.

ACTIES EN PLANNING (EN WIJZIGING DAARVAN)

Online, via de dorpskrant Meernieuws, via posters en een huis-aan-huis bezorgde ansichtkaart werden alle bewoners uitgenodigd naar de startavonden te komen en mee te doen.

De planning was om na de standaardperiode van vier weken 'aan de slag met het gereedschap' - wel met een vrije week vanwege de voorjaarsvakantie - twee terugkoppelavonden te houden voor Engelbert en Roodehaan en respectievelijk Middelbert en Euvelgunne. En daarna een workshop te houden met de werkgroep en het bestuur van de Belangenvereniging MEER-dorpen. Vervolgens zou er een eindpresentatie komen van de resultaten voor de bewoners van de MEER-dorpen samen. Deze avond zou ook de kick-start voor het maken van de dorpsvisie worden. Dit alles dus nog voor de zomer.

Dat liep anders. De geplande data in april en mei voor de terugkoppelavonden vielen in de intelligente lockdown. Geen bijeenkomsten, de uitkomsten van alle gereedschapskisten uitwerken kon wel. Met de werkgroep dorpsvisie en de Belangenvereniging besloten we de terugkoppeling in iets andere vorm door te laten gaan zodat deze bundeling van de resultaten nog steeds begin van de zomer klaar zou zijn en waar nodig, bijvoorbeeld vanwege tussentijdse momenten in plannenmakerij van anderen, alvast ingezet kon worden.

Als alternatief voor de terugkoppelingsbijeenkomsten maakten we een korte film ter toelichting, een presentatie en een uitleg. Deze werden gedeeld met de deelnemers en huis aan huis werd een kaart bezorgd om iedereen de mogelijkheid te geven deze producten ook te bekijken. Zo gaven we de MEER-dorpers de ruimte te reageren op de eerste resultaten.

kaart met stippen deelnemers startavonden

oefenen met en het uitdelen van het gereedschap op de startavonden

WIE DEDEN ERMEE?

Op de startavond voor Engelbert en Roodehaan kwamen ongeveer 80 MEER-dorpers af, de avond daarna, voor Middelbert en Euvelgunne, had ongeveer 40 MEER-dorpse bezoekers.

Op deze avonden samen deelden we 124 keer het Typisch MEER-dorpse gereedschap uit. Hiervan ontvingen we 60 ingevulde pakketten terug.

De deelnemers waren tussen de 7 en 97 jaar oud.

HET RESULTAAT – IN HET KORT

Er is hard gewerkt en uit het ingevulde gereedschap blijkt een grote liefde voor de gemeenschap, de plek, de dorpen en het landschap. We zien veel zorgen om de verkeersveiligheid, zorgen over het mogelijk te ontwikkelen windpark en zorgen om het dichtslibben van de ruimte tussen de dorpen en de stad.

Het ingevulde gereedschap is een berg met waardevolle input gebleken. In deze bundeling staan de hoofdpunten en conclusies per gereedschap. Daarnaast zijn er heel duidelijk een aantal hoofdlijnen en gemene delers te ontdekken. Ten slotte zijn er diverse unieke ideeën, individuele bespiegelingen en zienswijzen gedeeld. Hiervan delen we er een paar waarvan wij denken dat deze waardevol zijn voor het vervolg.

Hier noemen we alvast een paar kwaliteiten van de MEER-dorpen waar meerdere MEER-dorpers mee kwamen:

DE WEIDSEID VAN HET LANDSCHAP
HET DORPSE KARAKTER
BUITENLEVEN DICHTBIJ DE STAD
DE DIVERSITEIT VAN DE BEWONERS VAN DE DORPEN
GENIETEN VAN DE NATUUR, LEVEN MET DE SEIZOENEN
MEER BOS EN MEER OMMETJES
LIEFDE VOOR DE PLEK
GENIETEN VAN HET WATER IN DE OMGEVING.

Vanaf pagina 6 volgen de vijf belangrijkste verhaallijnen die wij uit het gereedschap hebben gehaald. Daarna volgt de toelichting op het ingevulde gereedschap.

HOE NU VERDER?

Het vervolg voor de Belangenvereniging is de stap naar de brede dorpsvisie, met gezamenlijke keuzes voor onderwerpen en actieplannen voor de ideeën die leven. Die stap wordt door de werkgroep dorpsvisie samen met de MEER-dorpers gezet na de zomer. Op een moment dat samenkomen weer op een veilige manier kan. Tenzij er iets is dat eerder om aandacht vraagt.

UITGEBREIDE RESULTATEN MET TOELICHTING

DOOR DE OOGHAREN...

Als wij door onze oogharen naar het ingevulde gereedschap kijken zien we een paar opvallende lijnen. Misschien kunnen dit beginnetjes zijn van stukken van jullie dorpsvisie... We willen jullie vragen dit ook te doen, als je door jouw oogharen kijkt, wat zie jij dan? Welke hoofdlijnen zie jij in de antwoorden?

Wij vonden de volgende 5 opvallend en kansrijk:

LEVENDE GESCHIEDENIS

MEER-dorpers hebben veel kennis van en liefde voor de historische elementen, panden en plekken in de MEER-dorpen, tegelijkertijd lijkt er veel animo voor het gebruiken van dergelijke plekken. Er is aandacht voor de kwaliteit, maar geen angst deze plekken te gebruiken en onderdeel te houden van de gemeenschap.

GROOT EN VERBONDEN NETWERK

MEER-dorpers hebben veel verbinding met plekken die buiten het dorp liggen. Ook de routes en het landschap zijn onderdeel van de ervaringen en beleving van de MEER-dorpers. Het bereik van de MEER-dorpers is daarmee niet alleen groot, maar ook verbonden, mensen voelen zich verbonden met plekken ver van het eigen erf.

NATUUR, BOS EN HET WEIDSE LANDSCHAP

MEER-dorpers genieten van de natuur en het weidse landschap. Er is een wens voor meer ommetjes, meer biodiversiteit en meer bos. Het bos en het fluitenkruid zit in het (collectieve) geheugen van de MEER-dorpers. Dat is bijzonder, hier is de kennis naar oorspronkelijke biologische omstandigheden.

SAMEN EN VRIJ

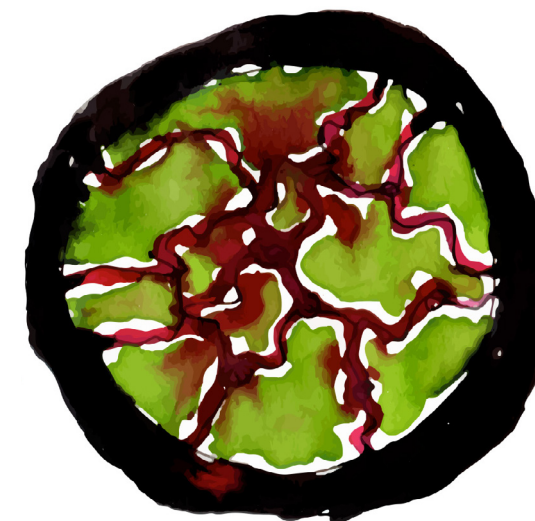
De dorpen zijn divers, een mix van mensen en hebben een menselijke schaal. Dat wordt als waardevol ervaren. Er zijn dan ook verschillende plekken die door velen worden gebruikt, zoals de Engelberterplas, het MFC, het Engelenmeerpadd en de twee kerken. Je komt elkaar dus tegen in de MEER-dorpen, maar het hoeft niet.

DORPS DUURZAAM & BUITENLEVEN

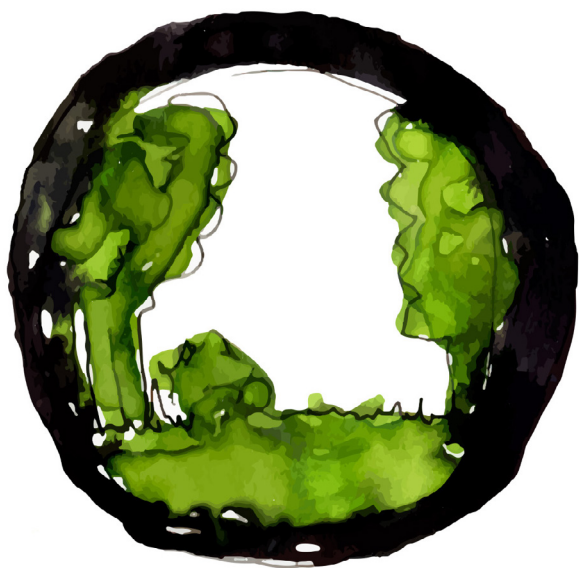
Het buitenleven, flora en fauna, het ervaren van de seizoenen met stadse voordelen wordt veel genoemd. Verduurzamen wordt als belangrijk gezien, maar wel graag op een schaal die past bij de dorpen.

LEVENDE GESCHIEDENIS

GROOT & VERBONDEN NETWERK

**NATUUR, BOS & HET
WEIDSE LANDSCHAP**

SAMEN & VRIJ

**DORPS DUURZAAM
& BUITENLEVEN**

UITGEBREIDE RESULTATEN MET TOELICHTING

DE ANTWOORDEN PER GEREEDSCHAP

THUIS (week 1) - gereedschap 1

Beschrijf de drie belangrijkste plekken in en rond jouw huis:
Welke plek is voor jou meest privé in/ rond huis?

Bijzonder: tuin op 4de plaats

Welke plekken gebruik je op andere manier in de lente?

In de zomer?

In de herfst?

In de winter?

*Hoe groter de cirkel, hoe meer deelnemers dit vinden

Opvallend:

Grote nadruk op tuin, uitzicht.

Veel gespecificeerde persoonlijke, zelfgebouwde/ zelf fijngemaakte plekken worden genoemd:

Groentetuin, tuinhuis, kas, werkplaats, grote boom buiten, vuurplaats, bos achter huis, achter huis bij de schapen, memory plek in het bos, weiland, balkon, bedrijf, klimboom, slootjespringen, overkapping in tuin, veranda, serre, aanbouw.

Het buiten, eigen plek, erf en tuin is belangrijk en zetten mensen in de MEER-dorpen naar hun hand.

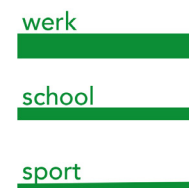
THUIS (week 1) - gereedschap 2

Omschrijf de hele week wanneer je het dorp verlaat, waar je heen gaat, met welk vervoersmiddel en wat je gaat doen.

auto

fiets

lopen

'Het fijne is dat je de best-of-both hebt: buiten wonen en toch op fietsafstand van de reuring van de stad'

*Hoe dikker de lijn, hoe meer deelnemers dit vinden

Opvallend: Mensen doen of bijna alles met de auto, of bijna alles met de fiets. Belangrijk om ons te realiseren in welke periode dit is ingevuld. Dat was begin februari 2020. Het weer in die periode heeft invloed op de antwoorden.

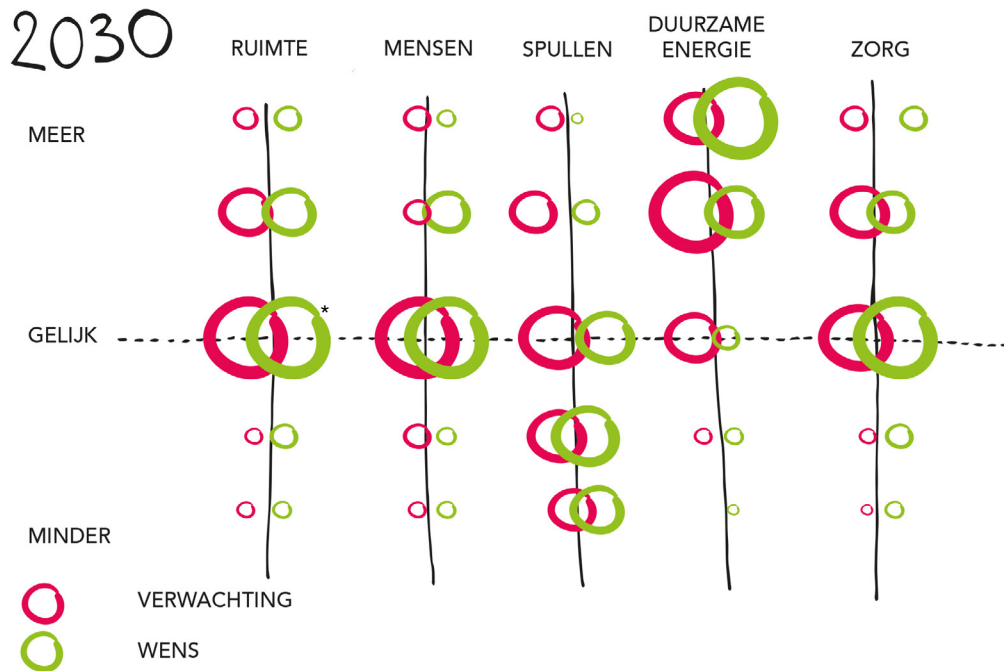

THUIS (week 1) - gereedschap 3
Hoe zie jij jouw huis, tuin en erf?
Gereedschap voor verwachtingen en wensen

Verwachting en wensen op gebied van ruimte en mensen rond huis, tuin en erf is veelal gelijk. Bij de verwachting en wens wat betreft spullen is verwachting dat dit gelijk blijft iets sterker dan de wens. De wens laat een lichte neiging naar minder zien.

Duurzame energie is de verwachting meer en de wens nog meer. Bij zorg ligt de nadruk op gelijk blijven, zowel in verwachting als in de wens.

Quote: 'Of ik nog in dit huis woon over 10 jaar weet ik niet. Ik ben nu 67 jaar en zou (in deze omgeving) wel graag iets kleiner willen wonen. Dus seniorenwoningen zijn denk ik ook hier wel gewenst.'

*Hoe groter het rondje, hoe meer deelnemers dit vinden

THUIS (week 1) - gereedschap 4
Hoe zie jij jouw huis, tuin en erf?
Verzamel wat voor jou typisch MEER-dorps is, in jouw huis, tuin en erf.

De verzameling bestaat uit een aantal hoofdthema's:

- HET UITZICHT, GEVOEL VAN VRIJHEID EN WEIDSE LANDSCHAP.
- EIGEN PERSOONLIJKE PLEKKEN BIJ HUIS, IN TUIN EN OP ERF.
- DETAILS EN HISTORISCHE SPULLEN ROND HET ERF.
- HET DELEN VAN DE PLEK EN ACTIVITEITEN MET DORPSGENOTEN.
- FIJNE PLEKKEN IN/ ROND MEER-DORPEN.
- DE NATUUR, DE RUST EN HET LANDSCHAP DICHTBIJ HUIS.
- DIEREN: FLORA & FAUNA.
- ZORG OVER INDUSTRIE EN A7.

Wat opvalt is de nadruk op de relatie met buiten. De beelden van in huis gaan allemaal over het uitzicht naar buiten. Daarnaast valt op dat ook plekken en activiteiten ruim buiten erf worden genoemd. Er is dus ook een relatie met de ruimte en het gebied buiten het eigen erf.

Quote:

'Wij horen bij de stad Groningen, maar toch wonen we landelijk'

[De collage met antwoorden staat op pagina 10.](#)

WEEK 1 – THUIS - GEREEDSCHAP 4 - COLLAGE VERZAMELING TYPISCH MEER-DORPS

details & spullen bij huis, in tuin, op erf

- kerstetjie: gevonden in huis
- rode Groninger baksteen
- kapshuur achtertuin
- terras zijkasnt huis, paarden
- werken in achtertuin, stad lekker vet
- berg voor ons terras: de poezen wonen hier
- ons uitzicht
- uitzicht achterkant :)
- haantje in grasveld
- boerderij - Groninger baksteen
- voeren in de schuur van ons
- schuur in de tuin
- onze tuin
- uitzicht - eigen haan, zicht op
- peis uitsied
- mijn uitzicht
- uitzicht - ruimte N7
- uitzicht

plekken bij huis, in tuin, op erf

- haantje in grasveld
- butenspelende kinderen in de
- in de de
- spelen in bloementuin in de voor
- uitzicht vanaf keukentafel
- vrij uitzicht in ochtend
- uitzicht keukenraam
- uitzicht, natuurbad
- uitzicht
- open landschap & dorpskarakter

uitzicht, vrij(heid), weidsheid landschap

- haantje in grasveld
- butenspelende kinderen in de
- in de de
- spelen in bloementuin in de voor
- uitzicht vanaf keukentafel
- vrij uitzicht in ochtend
- uitzicht keukenraam
- uitzicht, natuurbad
- uitzicht
- open landschap & dorpskarakter

natuur, rust, landschap

- haantje in grasveld
- butenspelende kinderen in de
- in de de
- spelen in bloementuin in de voor
- uitzicht vanaf keukentafel
- vrij uitzicht in ochtend
- uitzicht keukenraam
- uitzicht, natuurbad
- uitzicht
- open landschap & dorpskarakter

activiteiten & delen met dorpsgenoten

- carbid schieten
- ons kraampje bij de weg
- oude vruchtboom met bunnkinderen
- bosje achter in: sim: verstoppertje met bunnkinderen
- hoopwaterpeil in natuurbad
- natuurinclusieve bouw
- inbouw op oeverwaars - natuur in achtertuin
- uitzicht keukenraam
- kruiden uit eigen tuin = smakelijk
- vogel rond vogeltaart - vogelrijp
- duopk

zorg & niet positief

- fietspad voor huis
- stom natuurbad als binnenzee
- oude stasjonsgebouw: familie woonde hier
- zwijntje Euvelgunnerweg
- uitzicht met reën
- eigen tuin met voederder
- specht als vaste bezoeker tuin
- oprukken industrie

dieren, flora & fauna

- hoopwaterpeil in natuurbad
- natuurinclusieve bouw
- inbouw op oeverwaars - natuur in achtertuin
- uitzicht keukenraam
- kruiden uit eigen tuin = smakelijk
- vogel rond vogeltaart - vogelrijp
- duopk
- specht als vaste bezoeker tuin

fijne plekken in / rondMEER-dorpen

- hoopwaterpeil in natuurbad
- natuurinclusieve bouw
- inbouw op oeverwaars - natuur in achtertuin
- uitzicht keukenraam
- kruiden uit eigen tuin = smakelijk
- vogel rond vogeltaart - vogelrijp
- duopk
- specht als vaste bezoeker tuin

SAMENLEVEN (week 2) – gereedschap 1

Hoe leven jullie samen in het dorp?

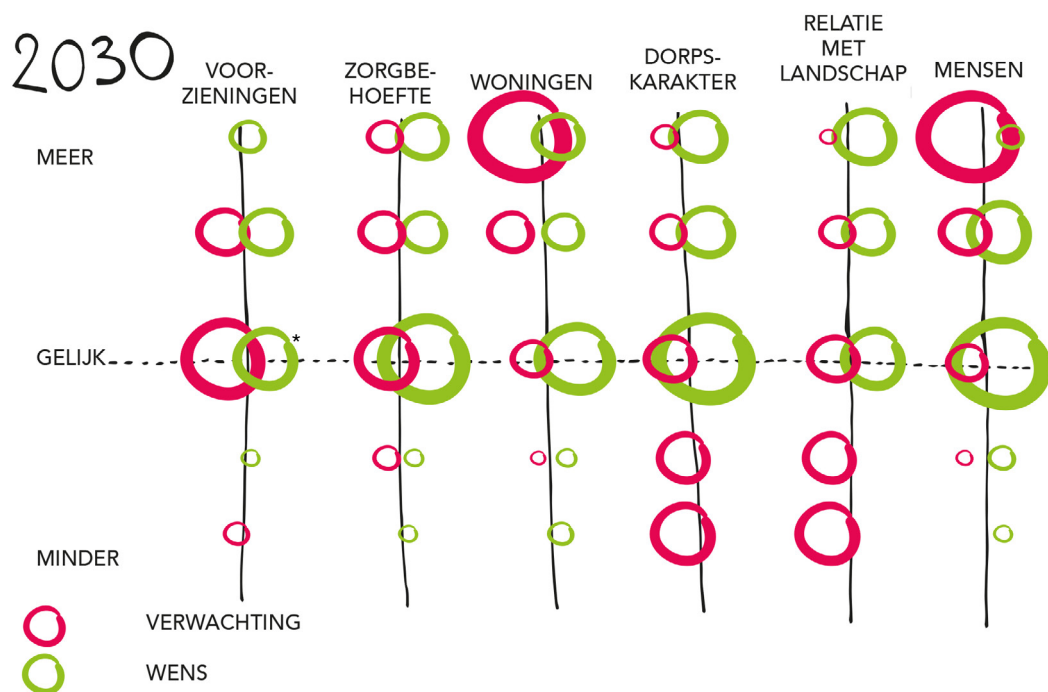
Gereedschap voor verwachtingen en wensen

Dorps karakter & Relatie met landschap is heel belangrijk. Daar zit grote afstand tussen verwachting en wens. Dat is een gedeelde zorg.

Een beetje meer mensen en woningen is ok, te veel is een zorg. Er is niet de verwachting dat met de komst van meer woningen/ mensen er ook meer voorzieningen komen. Meer voorzieningen/ op peil houden bestaande voorzieningen is wel gewenst.

De zorgbehoefte is wisselend ingevuld, daar is wel een tendens te zien van: verwachting is meer, wens is minder. Dat is eenvoudig te verklaren: mensen worden ouder, maar hopen geen zorg nodig te hebben.

*Hoe groter het rondje, hoe meer deelnemers dit vinden

SAMENLEVEN (week 2) – gereedschap 2

Hoe leven jullie samen in het dorp?

Omschrijf, teken, verbeeld jouw gedroomde toekomst van het dorp.

De antwoorden waren divers en daarom delen we hier een aantal gemeenschappelijke antwoorden, hoofdlijnen en belangrijke thema's. Daarnaast hebben we hier een serie unieke ideeën en individuele bespiegelingen toegevoegd.

Hoofdlijnen en belangrijke thema's

Meer bos en behouden van het weidse landschap + voedselbos & boslandbouw
Natuurlijk beheer, blijven genieten van de natuur en biodiversiteit.

Behouden van het lint en dorps karakter met de stadse voordelen

Minder verkeer

Meer ommetjes en wandelpaden

Een diverse leefgemeenschap met mix van jong en oud.

Dorps Duurzaam – verduurzamen passend bij schaal dorpen

Unieke ideeën

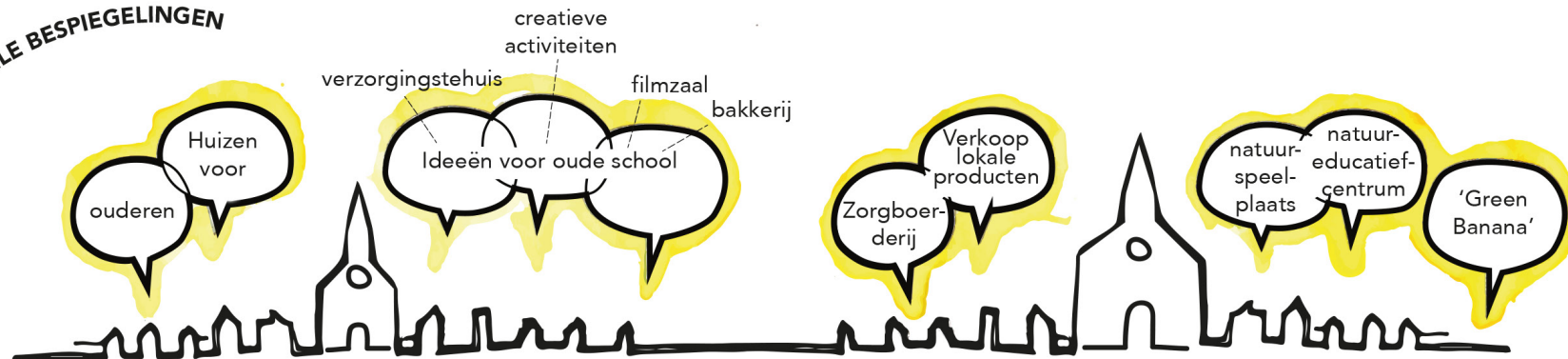
- Seniorenwoningen (5x genoemd)
- Diverse nieuwe ideeën voor oude school
- Zorgboerderij & plek voor verkoop lokale producten
- Natuurspeelplaats & Natuureducatief centrum
- 'Green banana' ecologische hoofdstructuur tussen Waddenzee en Zwarte Woud.

Quote: 'Onze dorpen zijn veranderd, maar toch zijn we onszelf gebleven.'

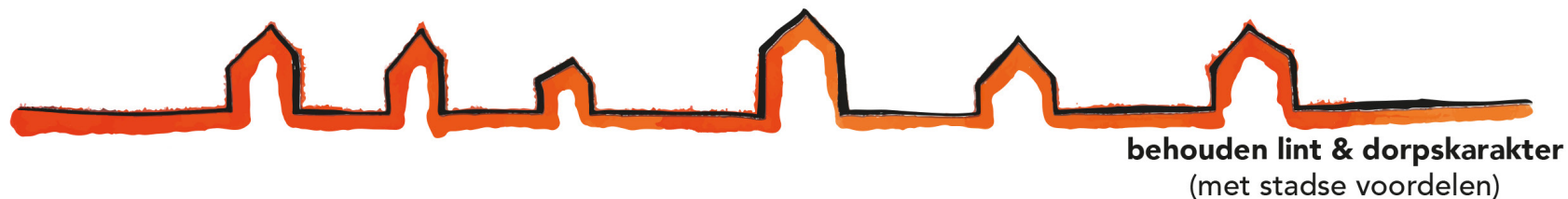
[De verbeelding van deze antwoorden staat op pagina 12.](#)

WEEK 2 – SAMENLEVEN - GEREEDSCHAP 2 - DE GEDROOMDE TOEKOMST VAN DE MEER-DORPEN

UNIEKE IDEEËN & INDIVIDUELE BESPIEGELINGEN

HOOFDLIJNEN & BELANGRIJKE THEMA'S

minder verkeer

meer ommetjes

diverse dorpen

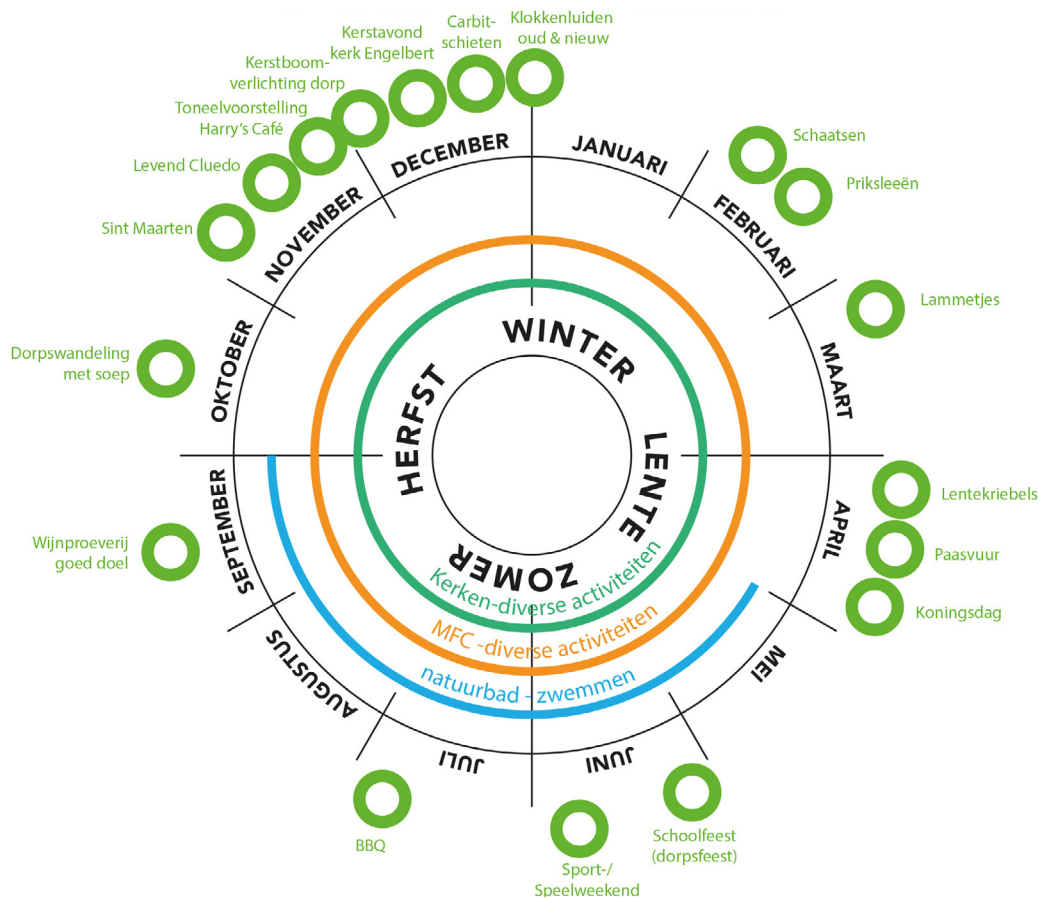

dorps duurzaam

SAMENLEVEN (week 2) – gereedschap 3
Hoe leven jullie samen in het dorp?
Gereedschap voor dorpsrituelen en -activiteiten.

In de antwoorden is het verschil in benadering van de sociale kant van het dorp te zien. Voor sommigen gaat dit over dorpsbrede activiteiten, voor anderen juist de kleine schaal rond eigen huis en tuin. Helder is het belang van: het Engelberterbad, het dorpsfeest (1x in de 4 jaar), het MFC, de kerken.

SAMENLEVEN (week 2) – gereedschap 4
Hoe leven jullie samen in het dorp?

Gereedschap voor mensenplekken, een plek waar je graag met MEER-dorpsgenoten bent.

- Top 5**
- MFC
 - Kerk Middelbert
 - Kerk Engelbert
 - Natuurbad Engelbert
 - Eigen huis

Deze plekken zijn allemaal plekken waar mensen elkaar ontmoeten. De eerste 4 zijn plekken waar dorpsbrede activiteiten plaatsvinden, daar kan je ook nieuwe contacten op doen. Opvallend is dat het eigen huis ook regelmatig wordt genoemd.

Quote: Gewoon thuis, koffie staat altijd klaar als we thuis zijn. In de zomer in de tuin

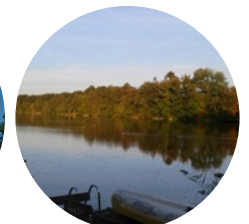
MFC Engelbert

Kerk Middelbert

Kerk Engelbert

Natuurbad Engelbert

eigen huis

'Gewoon thuis, koffie staat altijd klaar als we thuis zijn. In de zomer in de tuin.'

WEEK 3 – HET DORP - GEREEDSCHAP 3 - COLLAGE VERZAMELING TYPISCH MEER-DORPS

historisch & karakteristiek

- Pastorie nummer 30
- lintdorpen gezicht
- Middelberter kerk: baken in land
- kerk Engelbert
- sinuopoe
- Motierspoorweg bijzonder
- regenboog Engelbert
- kerk Middelbert
- kerkje Middelbert
- kerkepad
- boerderij Middelberterweg
- boerderij Middelbertterweg
- kerk Middelbert
- kerkje Middelbert
- kerkepad
- boerderij Middelberterweg
- boerderij Middelbertterweg

natuur, weidsheid landschap

- weids & besloten
- veel ruimte, weinig huizen
- entree dorpen
- Borgsloot
- Borgsloot
- slootje langs Middelberterweg
- entree Middelbert: weids
- Borgsloot
- hoog bomen Olgeweg-Middelbert
- zonsopgang Middelberterplas
- zonsopgang Middelberterplas
- Driehoekstertil
- Hunzezone

actief in de natuur, natuurbeleving

- sloot bij ommetje
- reeën in weiland
- vers geschoten gans om te jagen
- natuurbad
- Middelberterplas
- struunroute
- gemeeten van bloesem in voorjaar
- jonge kerkuil
- ons kippenhok
- tee in voortuin
- sloot bij ommetje
- reeën in weiland
- vers geschoten gans om te jagen
- natuurbad
- Middelberterplas
- struunroute
- gemeeten van bloesem in voorjaar
- jonge kerkuil
- ons kippenhok
- tee in voortuin

activiteiten met dorpsgenoten

- toegang Lindal met winstborden schoolgeesten
- school & schoolkinderen
- ondernemerschap in dorp
- natuurbad
- Middelberterplas
- picknicktafel
- ingang huisjespark
- de school: plek om te leren en te ontinnen
- Georgische zanggroep Engelbert
- expositie Engelbert
- toegang Lindal met winstborden schoolgeesten
- school & schoolkinderen
- ondernemerschap in dorp
- natuurbad
- Middelberterplas
- picknicktafel
- ingang huisjespark
- de school: plek om te leren en te ontinnen
- Georgische zanggroep Engelbert
- expositie Engelbert

flora & fauna

- buizerd
- oelvaar vliegt
- ons straatje
- oelvaar vliegt
- buizerd
- oelvaar vliegt
- buizerd
- oelvaar vliegt
- buizerd
- oelvaar vliegt
- buizerd
- oelvaar vliegt

driehoek: gevaarlijk verkeers

Week 3 – gereedschap 1
Hoe gebruik en ervaar jij jouw dorp?
Gereedschap voor de mooiste plek

De verschillende plekken zijn divers, maar in de toelichtingen zitten een aantal duidelijke overeenkomsten: natuur, uitzicht, weidse landschap, stilte, karakteristieke bebouwing, buiten leven dichtbij stad, het gevoel van thuiskomen onderweg en het eigen huis.

natuur

'De vrijheid om vanaf lintweg het weiland op te lopen met hond, heerlijk.'

Hunzezone

'Het is niet één mooie plek, maar het geheel van ruimte, weilanden, groen en vrijheid.'

Kerkepad Middelbert

wisselend uitzicht: open - dicht

uitzicht
 natuur

begin Middelberterweg

weidse landschap
 stilte

natuurbad

karakteristieke bebouwing
 buitenleven dichtbij stad
 eigen huis
 thuiskomen onderweg

'Vroeger stond prachtig fluitekruid langs de bermen, zou mooi zijn als dat weer terug kan komen.'

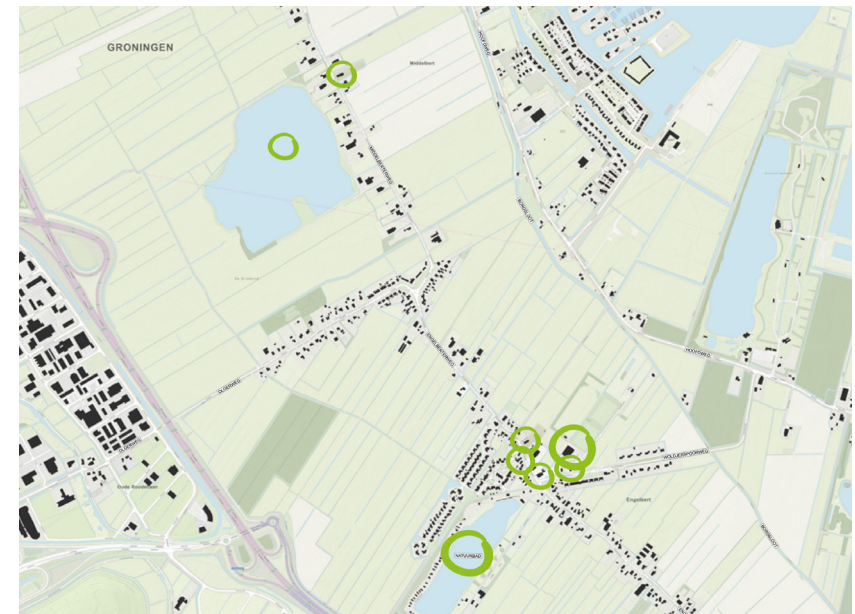
Borgsloot vanaf Woldjerspoorweg

'Het is zo idyllisch, met aan de ene kant de weilanden en aan de andere kant uitzicht op de Middelberterplas'

Week 3 – gereedschap 2
Hoe gebruik en ervaar jij jouw dorp?
Gereedschap voor gebouwen en plekken

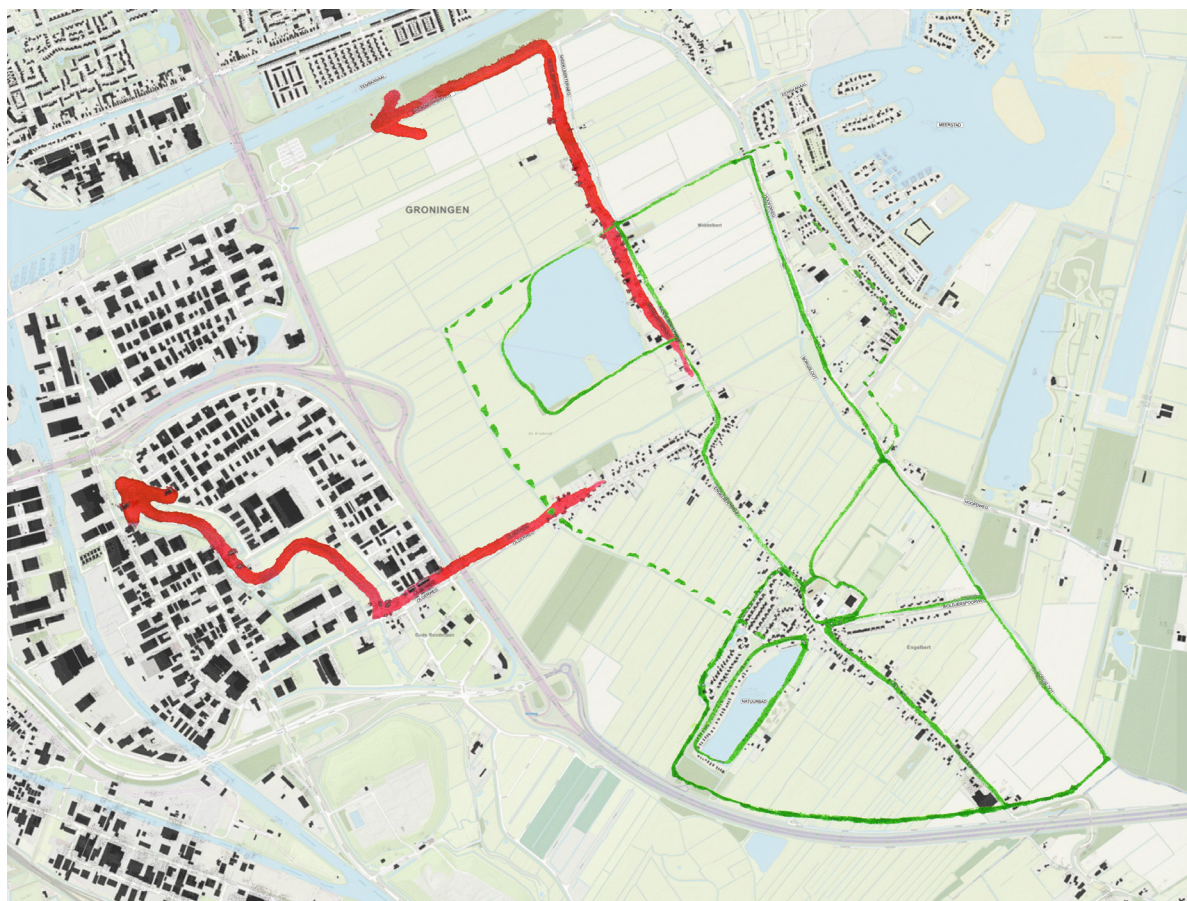
Top 10

- Kerk Engelbert
- MFC
- Engelberterplas
- School
- Eigen huis
- Kerk Middelbert
- Middelberterplas
- Harry's Cafe
- Huizen van vrienden/ familie
- Engelstede

Daarnaast antwoorden die verschillend zijn, maar ook hier weer gemene delers laten zien zoals: historische plekken, natuurbeleving & uitzicht, de ruimte, de akkers en weilanden. In de top 10 staan 2 antwoorden die we niet op de kaart kunnen zetten, het zijn de eigen huizen en huizen van vrienden/ familie.

WEEK 4 – HET LANDSCHAP - GEREEDSCHAP 1 - KAART MET ROUTES

Legenda

- fijne fietsroutes naar de stad
- bestaande ommetjes
- ommetje Meerstad, Middelbert en Engelbert

Welke routes mis je?

- Ommetjes
- Fietspaden
- Veilige routes

meer ommetjes

minder verkeer

Week 3 – gereedschap 3

Hoe gebruik en ervaar jij jouw dorp?

Verzamel wat voor jou typisch MEER-dorps is, in het dorp.

De verzameling bestaat uit een aantal hoofdthema's:
Historisch en karakteristieke eigenschappen van bebouwing, dorp en landschap.
Natuur, weidsheid van het landschap.
Activiteiten met dorpsgenoten.
Actief in de natuur & natuurbeleving.
Flora & fauna.

Genieten van de natuur en het dorp zit ook in de details.
Hoewel de vraag verschilt van de verzamelvraag in de eerste week (zie pagina 5)
blijven de meeste thema's overeen.

[De collage met antwoorden staat op pagina 14.](#)

Week 4 – gereedschap 1

Hoe gebruik en ervaar jij het landschap?

Gereedschap voor routes door het landschap

Op de kaart zijn de 2 positief gewaardeerde fietsroutes naar de stad getekend (rood),
de meest genoemde ommetjes (groen) en het ommetje Meerstad, Middelbert en
Engelbert (groene stippellijn).

Op de vraag welke routes er worden gemist komt duidelijk de wens voor meer
ommetjes, meer fietspaden en veilige(r) routes naar voren.

[De kaart staat op pagina 16.](#)

WEEK 4 – HET LANDSCHAP - GEREEDSCHAP 3 - COLLAGE VERZAMELING TYPISCH MEER-DORPS

Week 4 – gereedschap 2
Hoe gebruik en ervaar jij het landschap?
Gereedschap voor landschapsgevoel

Positief worden het meeste genoemd: het weidse landschap, de vergezichten, natuur, landschap op fiets, dorps karakter en het Engelenmeerpad.
In negatieve zin worden vooral genoemd: A7, te weinig bos, slechte plekken op fietspaden, mogelijke windturbines en hoogbouw in de toekomst, zwerfafval en de sluiproute.

'Het is gewoon zo mooi, omdat het vaak stil is. En als het mistig is en je kijkt over de velden dan zie je op den duur niks meer en dat is juist zo mooi.'

+
Weids landschap
vergezichten
natuur
landschap op fiets
dorps karakter
Engelenmeerpad

-
A7
te weinig bos
slechte plekken op fietspaden
windturbines - hoogbouw
zwerfafval
sluiproute

'Het dorp straalt karakter uit/ gezelligheid en er staan veel bijzondere huizen/ gebouwen (MFC, kerk, oude station). Dit omringt met groene weilanden en bomen. In de winter zien we regelmatig een ree in het land en ooievaars weten Engelbert ook zeer te waarderen. Kortom een prachtig dorpje omringt door groen.'

Week 4 – gereedschap 3
Hoe gebruik en ervaar jij het landschap?
Verzamel wat voor jou typisch MEER-dorps is aan of in het landschap.

De verzameling bestaat uit een aantal hoofdthema's:
Natuur, weidsheid van het landschap
Activiteiten met dorpsgenoten
Actief in de natuur & natuurbeleving
Flora & fauna.

Een aantal thema's blijven gelijk, er komen er 2 bij: Buiten leven en wonen en de relatie met de stad. Het landschap is ook de verbinding tussen het wonen en de stad, het kleine persoonlijke en de horizon.

[De collage met antwoorden staat op pagina 18.](#)

TOELICHTING METHODE TYPISCH GRONINGS

HET DOEL

Typisch Gronings is een manier voor dorpen om de handen ineen te slaan voor een fijn, nog beter en toekomstbestendig dorp. Dorpen kunnen zelf op zoek gaan naar de gezamenlijk gedragen visie van het dorp over het dorp. Met de bundeling van meningen, kansen, wensen en ideeën kunnen bewoners meer het heft in eigen hand nemen rond gewenste ontwikkelingen en wanneer zij mogelijk te maken krijgen met externe ontwikkelingen in en rond het dorp.

WAT HEBBEN BEWONERS ERAAN?

Door mee te doen met Typisch Gronings ga je zelf en met jouw huisgenoten en met jouw dorp op onderzoek uit. Je onderzoekt wat volgens jou (en jullie) van belang is in het dorp. Na dit onderzoek is in het dorp in beeld gebracht wat inwoners willen bij sociale en ruimtelijke vraagstukken in de toekomst.

WAT HEEFT HET DORP ERAAN?

Op basis van jullie onderzoek helpt het team van Typisch Gronings om de resultaten op een rijtje te zetten. Zo krijgt het dorp, hier: jullie MEER-dorpen, helder wat voor de dorpsbewoners 'Typisch MEER-dorps' is en daarmee een heldere en gefundeerde stem bij grote ontwikkelingen rond het dorp, de dorpen.

TEAM TYPISCH GRONINGS

Typisch Gronings is een samenwerking van: Groninger Dorpen, Tijdschrift Noorderbreedte, Studio MARCHA! en Ontwerpstation Loppersum. Het gereedschap werd medegefinancierd door de Provincie Groningen.

Het gereedschap is [hier](#) te vinden en vrij te gebruiken en te delen. Er rust wel auteursrecht op. Meer of ander gereedschap nodig? Neem contact op met de makers!

● TYPISCH GRONINGS

COLOFON

Bijna alle gebruikte foto's zijn gemaakt en eigendom van de MEER-dorpers. Alleen de foto's op pagina 4 en 5 van de startavonden zijn gemaakt door Peter de Kan.

TEAM Typisch Gronings

Maartje ter Veen (Studio MARCHA!),
Geir Eide (Ontwerpstation Loppersum) &
Maartje Kiep (Groninger Dorpen)

Ontwerp & verbeelding: Studio MARCHA!

Typisch Gronings in de MEER-dorpen is mogelijk gemaakt door de inzet van de MEER-dorpers. Daarnaast is dit project mede mogelijk gemaakt door bijdrages van de provincie Groningen, Gebiedsteam Oost van de gemeente Groningen en de Belangenvereniging MEER-dorpen.

